

Núm. de Protocol: P-016/2018

SENTÈNCIA 2-2019

PARTS:

Agent: A. SL

Representant: Sr. A. C. R.

Advocada: Sra. C. V. A.-C.

Defenent: MINISTERI FISCAL

Defenent: GOVERN D'XXX

Representant: Sra. I. M. D. O. M.

Advocada: Sra. M. A. B. D. D.

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President: Sr. Albert ANDRÉS PEREIRA

Magistrats: Sr. Yves PICOD

Sr. Vincent ANIÈRE

Sra. Marie CONTE

Sr. Carles CRUZ MORATONES

Sr. Jaume TOR PORTA

Sra. Elsa PUIG MUÑOZ

Sra. Eulàlia AMAT LLARI

Sr. Bernard PLAGNET

Andorra la Vella, vint-i-set de març de dos mil dinou.

El Ple del Tribunal Superior de Justícia, format pels Magistrats abans esmentats, ha vist les presents actuacions iniciades per la demanda formulada per la representació processal de la societat A., SL, per l'acció de reconeixement de l' anormal funcionament de l'Administració de Justícia, en les quals ha estat part el Ministeri Fiscal i el Govern d'Andorra.

Ha estat ponent el magistrat **Sr. Vincent ANIÈRE**, el qual expressa el parer del tribunal.

ANTECEDENTS DE FET

1.- En data de registre 8 d'octubre del 2018 la representació processal de la societat A., SL, formulà demanda en responsabilitat patrimonial de l'Estat per causa del funcionament anormal de l'Administració de Justícia sol·licitant al Ple d'aquest Tribunal Superior de Justícia que, estimant la demanda, reconegués l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia en el marc de la causa civil B-0855-5/2014, i condemnés l'Estat andorrà al pagament d'una indemnització mínima de 3.000.-euros, i subsidiàriament la quantitat que s'estimi més justa, més les costes processals causades amb inclusió dels honoraris d'advocat i de procurador.

2.- La demanda es fonamenta en el fet que en el marc del procediment d'execució civil seguit per l'execució de la sentència pronunciada el 22 de desembre del 2014, i malgrat els escrits d'insistència de la part agent, les actuacions van quedar suspeses i paralitzades durant 21 mesos a partir del 1 de juny del 2016 sense que recaigui cap decisió pronunciant-se sobre l'escrit de reposició presentat el 16 de juny del 2016, ja que és només en data 20 de març del 2018 que la Batllia va dictar Sentència, decidint mantenir la suspensió.

La demanda es fonamenta també en la decisió del Tribunal Constitucional que va declarar que s'havia vulnerat el dret de la part agent a un procés de durada raonable (Sentència del 4 de juliol del 2018 dictada en la causa 2018-10-RE).

3.- Per escrit del 22 d'octubre del 2018 el Ministeri Fiscal contestà a la demanda entenent que procedeix desestimar la demanda tota vegada que, si bé s'ha evidenciat un funcionament anormal de l'Administració de Justícia, no s'ha generat cap dany cert i efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat puix, al seu parer, una persona jurídica no pot sofrir patiments emocionals o dolors psíquics, i que cap pèrdua d'oportunitat es pot apreciar.

4.- Per escrit de data 6 de novembre del 2018 la representació processal del Govern d'Andorra formulà contesta a la demanda, manifestant que s'ha d'atorgar com a màxim una indemnització de 1.000.-euros per any de dilacions, sia un total de 2.000.-euros en base a 21 mesos escolats, i de rebutjar la pretensió de condemna en costes del present procediment.

5.- Les parts van degudament presentar els seus escrits de conclusions i es van ratificar en les seves pretensions.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- El Ple del Tribunal Superior de Justícia és competent per conèixer la present demanda, d'acord amb l'article 10.3 de la Llei Qualificada de la Justícia.

Segon.- La demanda es va presentar dins del termini de tres mesos establert pel referit article.

Tercer.- La demanda formulada per la representació processal de la societat A. SL s'emmarca en l'article 92 de la Constitució i l'article 10.1 de la Llei Qualificada de la Justícia que estableixen l'obligació de l'Estat de reparar els danys originats per error judicial o pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia.

Quart.- El Tribunal Constitucional per Sentència del 7 de setembre del 2017 va declarar vulnerat el dret la societat A., SL, a un procés de durada raonable.

Segons l'article 10.2 de la Llei Qualificada de la Justícia el dany al·legat haurà d'ésser sempre cert i efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació a una persona o grup de persones. És per això que els danys eventuais o hipotètics no són indemnitzables.

La representació processal la societat A., SL, demana en concepte d'indemnització l'import total de 3.000.-euros.

Sosté que aquesta quantitat correspon, d'una part, al perjudici moral que ha sofert pel fet de no disposar d'una resolució en un termini raonable i, d'altra part, a la pèrdua d'oportunitat de disposar dels diners atorgats per la sentència ferma.

Ara bé, és molt clara la motivació del Tribunal Constitucional al respecte tota vegada que:

“1. El 22 de desembre del 2014, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava substancialment la demanda formulada per la societat A., SL contra el Sr. J. C. C., sobre la resolució del contracte d'arrendament d'un apartament i de dues places de pàrquing, condemnava el defenent a deixar lliures i vacus aquests béns i a pagar a la societat demandant 3.000,00 € i 2,22 € en concepte de despeses de retorn dels rebuts impagats, així com a pagar la quantitat mensual establerta en concepte de lloguer a comptar del mes de juliol del 2014 i fins a l'efectiu retorn de la possessió. També condemnava el defenent al pagament de les despeses processals ocasionades.

1.2. En el marc de l'execució pecuniària d'aquesta sentència, l'1 de juny del 2016, el batlle de la Secció d'Execucions Civils va dictar una providència en què, d'acord amb l'article 4 a) de la Llei 44/2014, del 18 de desembre, de l'embargament, decidia suspendre l'execució dels béns i/o drets continguts en la sentència esmentada fins a l'acabament d'una altra execució.

1.3. El 16 de juny del 2016, la representació processal de la societat A., SL va formular un escrit d'oposició i/o recurs de reposició, per tal com considerava que aquesta decisió era irrespectuosa amb el dret a la jurisdicció. L'1 de setembre del 2017 i el 7 de febrer del 2018, la societat A., SL va presentar sengles escrits d'insistiment en relació amb la seva petició.

(...)

A data d'avui, les demandes reiterades de petició d'activitat han quedat sense resposta i s'han escolat 21 mesos des de la data de la seva oposició i del seu recurs de reposició.

3.8. Per consegüent, cal estimar aquest recurs d'empara i declarar que s'ha vulnerat de manera manifesta el dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.”.

Així les coses, s'ha d'indemnitzar el perjudici efectivament sofert i el fet danyós és la dilació que considera el Tribunal Constitucional com a origen de la vulneració del dret a un procés de durada raonable. Per consegüent, és el període de 21 mesos existint entre el mes de juny del 2016 i el mes de març del 2018 que dona lloc a reparació.

No s'ha de perdre de vista que el que s'ha d'avaluar són les conseqüències per l'administrat de la Justícia que es poden atribuir al funcionament anormal de la mateixa, a l'exclusió d'altres consideracions no directament imputables a aquest funcionament defectuós.

Pel que fa a la possibilitat d'indemnitzar el dany moral sofert per a persona jurídica com a conseqüència d'una dilatació anormal del funcionament de la justícia, recordarem que el dret a un judici de durada raonable pertany a tota persona que acudeix a la justícia, sigui una persona física o jurídica.

El dany dit “moral” no es limita als patiments emocionals o dolors psíquics sinó que concerneix tot dany extra patrimonial (“non pecuniary lost”). Una persona jurídica no només queda definida pel seu patrimoni i no es pot reduir un simple mecanisme de representació.

Tot i ésser una persona jurídica i no física, pot, a l'igual que una persona humana, patir d'una dilatació indeguda del procediment judicial ja que té una personalitat, com a mínim social.

Per tant, sí que una persona jurídica pot patir un dany moral.

Així ho consideren la jurisprudència francesa (COM 15-05-2012 N° 11-10278) i la espanyola (Tribunal Supremo STS 127/2002, 20 de febrer del 2002: “*El daño moral es el infringido a la dignidad, a la estima moral y cabe en las personas jurídicas*”).)

Quant al TEDH, és d'interès citar la seva sentència N°35382/97 del 6 de juny del 2000 “Comingersoll c/ Portugal”, ja que la mateixa concerneix justament un cas d'execució per part d'una mercantil semblant al present cas, i que la jurisdicció europea motiva de manera molt aclaridora:

*“un laps de temps de dix-sept ans et six mois pour obtenir une décision définitive, qui de surcroît n'est pas encore intervenue, **au sujet d'une demande fondée sur un titre exécutoire appelant de par sa nature une décision rapide**, ne peut passer pour raisonnable (...).*

Article 41 - La société requérante ne saurait prétendre obtenir la valeur de sa créance à titre de dédommagement du préjudice matériel, d'autant que la procédure demeure pendante sans que l'on puisse spéculer à ce stade sur son issue. Quant au préjudice moral, à la lumière de sa propre jurisprudence et de la pratique de certains Etats contractants, la Cour ne peut écarter la possibilité d'octroyer une réparation pour le préjudice moral allégué par la société. Puisque la forme principale de réparation que la Cour peut octroyer est de nature pécuniaire, elle doit pouvoir octroyer une réparation pécuniaire aussi pour dommage moral, y compris à une société commerciale. Le préjudice autre que matériel subi par des sociétés peut comporter des éléments plus ou moins « objectifs » et « subjectifs ». Parmi ces éléments, il faut reconnaître la réputation de l'entreprise, mais également l'incertitude dans la planification des décisions à prendre, les troubles causés à la gestion de l'entreprise elle - même (dont les conséquences ne se prêtent pas à un calcul exact) et enfin, quoique dans une moindre mesure, l'angoisse et les désagréments soufferts par les membres des organes de direction de la société. Dans la présente affaire, le prolongement de la procédure litigieuse au-delà du délai raisonnable a dû causer, dans le chef de la société et de ses administrateurs et associés, des désagréments considérables et une incertitude prolongée, ne serait-ce que sur la conduite des affaires courantes de la société. Celle-ci s'est vue notamment privée de la possibilité de bénéficier plus rapidement du recouvrement de sa créance, situation qui subsiste à l'heure actuelle. On peut donc estimer que la société requérante a été laissée dans une situation d'incertitude qui justifie l'octroi d'une indemnité. La Cour alloue donc à la requérante 1 500 000 escudos pour le dommage subi.”

Aquesta jurisprudència del TEDH apareix assentada puix, en la seva decisió del 2 d'agost del 2001 N° 35972/97 "Grande Oriente d'Italia di palazzo Giustiniani", motivà:

"38. La Cour rappelle que selon sa jurisprudence, une personne morale, même une société commerciale, peut subir un dommage autre que matériel appelant une réparation pécuniaire (Comingersoll S.A. c. Portugal [GC], no 35382/97, §§ 31-37, CEDH 2000-IV). Toutefois, en l'espèce, compte tenu des circonstances de la cause, la Cour considère que le constat de violation de l'article 11 suffit à réparer le dommage allégué."

Pel que fa a l'existència d'una pèrdua d'oportunitat, certament, durant tot el termini on no va rebre cap resposta al seu escrit de reposició, la part executant no va poder exercitar útilment els seus drets per poder cobrar els imports que se li devien.

No obstant això, a falta d'altres elements més concrets aquest perjudici de pèrdua d'oportunitat apareix més com un dany hipotètic que cert i efectiu, avaluable econòmicament.

A més a més, si ens atenem a la motivació del TEDH més amunt citada constatem que els elements que la mercantil invoca per caracteritzar aquesta pèrdua d'oportunitat corresponen més aviat a uns elements del seu perjudici moral.

En consideració de tots aquets elements, s'ha d'estimar parcialment la pretensió de la part demandant i, a més del reconeixement solemne de la vulneració del dret fonamental pronunciat pel Tribunal Constitucional, de fixar una indemnització per danys morals a favor de la societat A., SL, en la quantitat de 2.000.-euros, que és la que el Tribunal estima adequada en atenció a l'entitat de les dilacions sofertes en la tramitació del procediment.

Cinquè.- Pel que fa a les costes d'aquest procediment, no escau efectuar un pronunciament especial, ja que es produeix una estimació parcial de la demanda i no s'aprecia una actuació temerària o de mala fe que justifiqui la imposició de les costes al Govern.

DECISIÓ

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Superior de Justícia, Sala Administrativa, en nom del poble andorrà, decideix:

Primer.- Estimar parcialment la demanda interposada per la representació processal de la societat A., SL.

Segon.- Declarar la responsabilitat de l'Estat com a conseqüència d'un funcionament anormal de l'Administració de Justícia.

Tercer.- Acordar a la societat A., SL una indemnització de 2.000.- euros.

Quart.- No efectuar especial pronunciament sobre el pagament de les despeses d'aquest procediment.

Notifiqui's la present Sentència a les parts interessades fent-los saber que aquesta Sentència és ferma i executiva.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.